

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/158911,37-lat-temu-zapadly-wyroki-na-mordercow-ks-Jerzego-Popieluszki.html>
26.03.2026, 14:04

Strona znajduje się w archiwum.

37 lat temu zapadły wyroki na morderców ks. Jerzego Popiełuszki

Mija 37 lat od zakończenia procesu sprawców zabójstwa bł. ks. Jerzego Popiełuszki. W zasobie Archiwum IPN znajdują się dokumenty, depozyty i artefakty związane z tymi wydarzeniami oraz relikwie błogosławionego.

07.02.2022

7 lutego 1985 roku w Sądzie Wojewódzkim w Toruniu, po trwającej dwa miesiące rozprawie, zapadły wyroki, na które czekała cała Polska. Zapadły w sprawie o uprowadzenie, torturowanie i zabójstwo ks. Jerzego Popiełuszki. W tzw. „procesie toruńskim” na ławie oskarżonych zasiedli funkcjonariusze Służby Bezpieczeństwa – bezpośredni sprawcy morderstwa, czyli kpt. Grzegorz Piotrowski, por. Leszek Pękala i por. Waldemar Chmielewski oraz ich przełożony płk Adam Pietruszka. Wszyscy byli zatrudnieni w Departamencie IV MSW, który zajmował się zwalczaniem Kościoła katolickiego. Był to jedyny proces w historii sądownictwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, kiedy oskarżono o mord polityczny na księdzu oficerów komunistycznych służb specjalnych. Dostęp do sali sądowej był bardzo ograniczony, w ramach wyjątku do obserwacji procesu sądowego dopuszczono kilku zagranicznych dziennikarzy. Komunistyczna prasa zamieszczała jedynie oszczędne relacje z jego przebiegu.

Rozprawie przewodniczył prezes Sądu Wojewódzkiego w Toruniu sędzia Artur Kujawa, który orzekł w przypadku Piotrowskiego i Pietruszki 25 lat, Pękali – 15 lat, a Chmielewskiego – 14 lat więzienia. Sąd nie uwzględnił wniosku prokuratora, który w mowie końcowej zażądał dla Grzegorza Piotrowskiego kary śmierci. Dodatkową karą, jeszcze przed rozpoczęciem procesu, była dla nich degradacja do stopni szeregowych, wydalenie ze służby w organach bezpieczeństwa PRL oraz wykluczenie z Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej.

W odczuciu społeczeństwa komunistyczna ekipa, kierowana przez Jaruzelskiego i Kiszczaka, poświęciła kilku funkcjonariuszy, aby uspokoić nastroje, a prawdziwi decydenci nie zostali nawet oskarżeni. Pojawiające się w trakcie procesu informacje o uczestnictwie w całej sprawie generałów Władysława Ciastonia (wiceministra spraw wewnętrznych) i Zenona Płatka (szefa Departamentu IV MSW) zostały przez sąd zignorowane. Dopiero w 1990 r. obaj generałowie zostali oskarżeni o kierowanie zabójstwem ks. Popiełuszki, ale w 1994 r. Sąd Wojewódzki w Warszawie uwolnił ich od tych zarzutów.

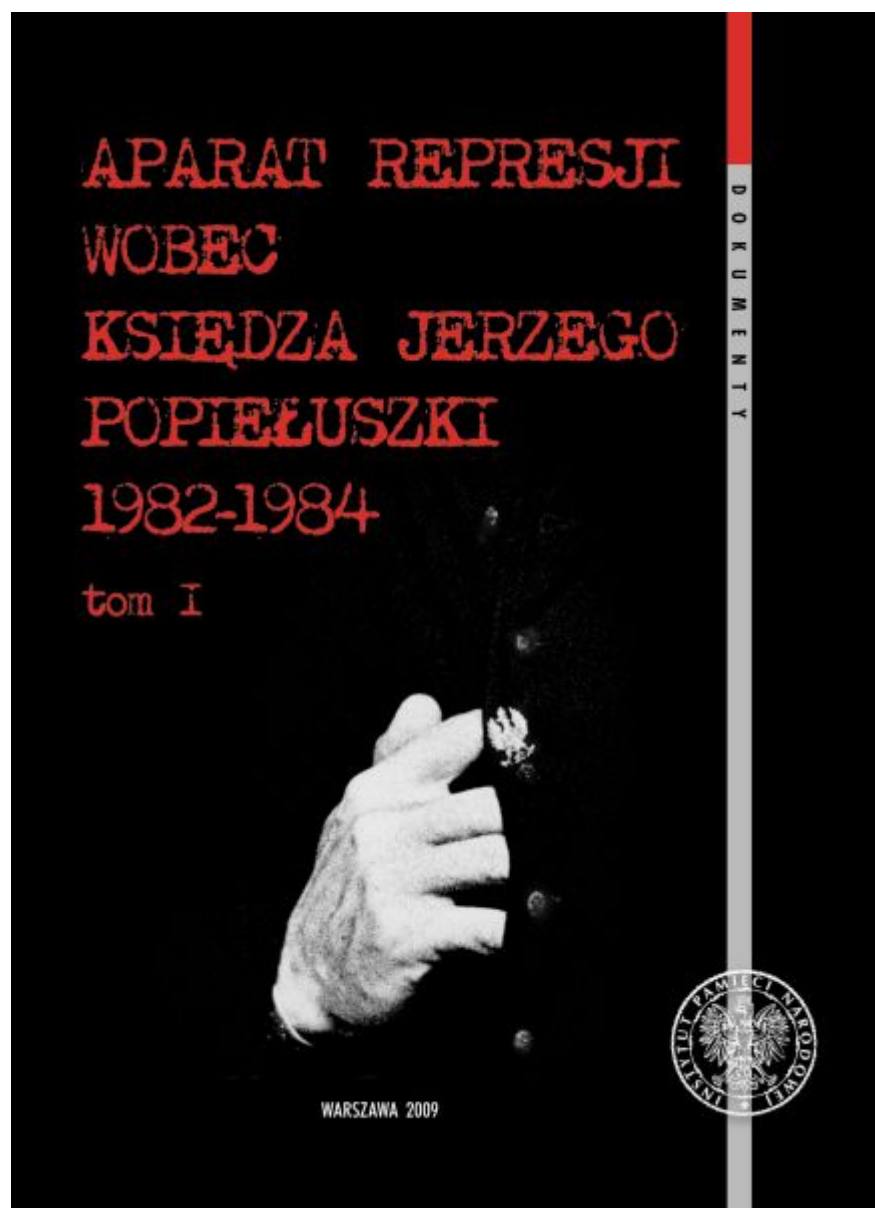
Skazani w procesie zostali objęci w późniejszych latach amnestiami i złagodzeniami kary. Leszek Pękala wyszedł na wolność w 1990 r., Waldemar Chmielewski w 1993, Adam Pietruszka w 1995 r., a Grzegorz Piotrowski w 2001 r.

W zasobie Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej znajdują się dokumenty związane z gromadzeniem materiału dowodowego w sprawie śmierci ks. Jerzego Popiełuszki i prowadzeniem sprawy karnej. W materiałach dowodowych sprawy sądowej przechowywana jest m.in. marynarka

Waldemara Chrostowskiego, kierowcy księdza Popiełuszki, którą nosił w noc zabójstwa, a także osobiste notatki księdza Jerzego. Oddzielną grupę zachowanych materiałów archiwalnych stanowią materiały związane z tzw. zabezpieczeniem procesu – plany konwojowania oskarżonych na salę rozpraw oraz zapewnieniem bezpieczeństwa podczas posiedzenia sądu. Z samego procesu zachowane są w zasobie Archiwum IPN również nagrania filmowe.

W 2010 r. w aktach przechowywanych w Archiwum IPN odnaleziono włosy ks. Jerzego Popiełuszki, które zostały pobrane po jego śmierci jako materiał dowodowy. IPN ofiarował odnalezione relikwie metropolicie warszawskiemu kard. Kazimierzowi Nyczowi.

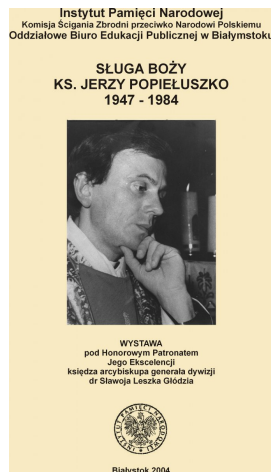
Instytut Pamięci Narodowej przygotował dwutomową publikację ([„Aparat represji wobec księdza Jerzego Popiełuszki 1982-1984, t. 1”](#) i [„Aparat represji wobec księdza Jerzego Popiełuszki 1984, t. 2”](#)) zawierającą dokumenty zebrane przez Służbę Bezpieczeństwa na temat ks. Popiełuszki oraz materiały z przebiegu procesu.

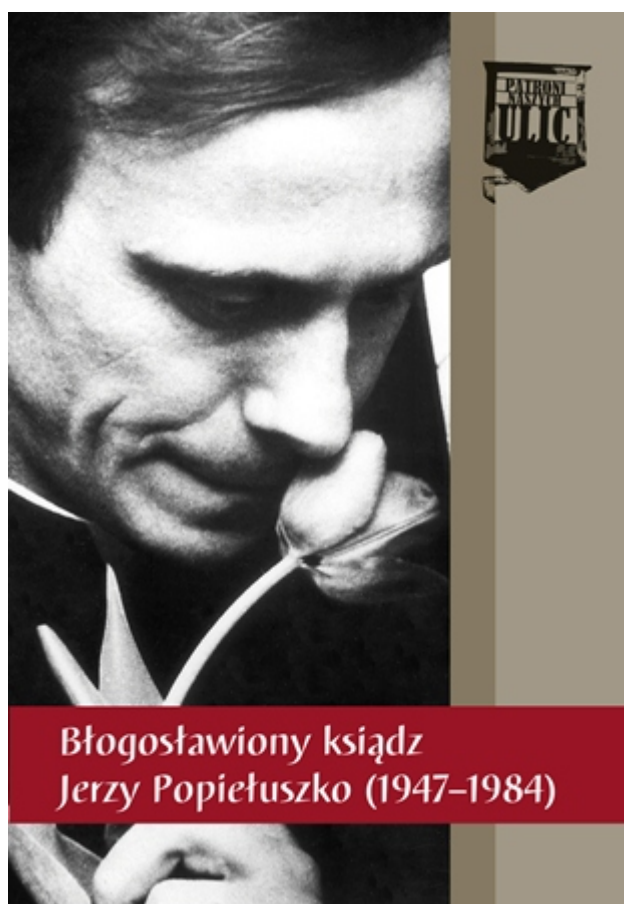
Na stronie biogramy.ipn.gov.pl znajdują Państwo dokumenty dotyczące porwania i zabójstwa ks. Jerzego Popiełuszki a także procesu toruńskiego.

Instytut Pamięci Narodowej upamiętnił postać księdza Jerzego Popiełuszki wystawą w 24. rocznicę jego śmierci. 19 października 2008 r. w kościele pw. Matki Boskiej Bolesnej w Poznaniu otwarto wystawę „Sługa Boży ks. Jerzy Popiełuszko (1947-1984)”.

Księdzu Jerzemu Popiełuszcze została poświęcona publikacja z cyklu „Patroni naszych ulic” zatytułowana [„Błogosławiony ksiądz Jerzy Popiełuszko \(1947-1984\)”](#). Jego postać została również przybliżona czytelnikom [„Biuletynu IPN” z lipca-sierpnia 2018](#) w artykule Mileny Kindziuk [„Ksiądz Popiełuszko - wróg Polski Ludowej?”](#).

W [„Biuletynie IPN” z października 2017 r.](#) przebiegowi śledztwa i rozprawy w 1985 r. zostały poświęcone trzy artykuły.

Wizja lokalna na zaporze we Włocławku.
Tutaj mordercy wrzucili ciało ks. Popiełuszki do Wisły.
Fot. AIPN

Jakub Gołębiowski
IPN

Bezpieka szuka siebie

W czasie pogrzebu ks. Jerzego Popiełuszki, który odbył się 3 listopada 1984 r., podniesiono transparent: „Nie zapomniemy – studenci prawa”. Wszyscy w Polsce zdawali sobie wówczas sprawę z tego, że dochodzenie i proces w sprawie zamordowania niezłomnego kapłana nie będą rzetelne.

Posterunek ZOMO przed gmachem Sądu Wojewódzkiego w Toruniu (IPNBy-5-7-9-5-138-1)

Ława oskarżonych. W pierwszym rzędzie: drugi od lewej - Grzegorz Piotrowski, czwarty od lewej - Leszek Pękala, w drugim rzędzie: pierwszy od lewej - Waldemar Chmielewski (IPNLd-5-2-1-5-133-1)

Sala sądowa podczas procesu przed Sądem Wojewódzkim w Toruniu (27.12.1984 - 07.02.1985). Po prawej stronie skład orzekający, drugi od prawej - przewodniczący, sędzia Artur Kujawa (IPNLd-5-2-1-9-133-1)